

Stručni rad

NEKA UČENJE ČITANJA POSTANE ZABAVNO

Silvija Permoser

OŠ Raka

Sažetak

Učenje čitanja najvažniji je cilj učenja u nastavi slovenskog jezika u prvom razredu. Kao dio pismenosti, rješavamo je sustavno. Počinjemo s osvještavanjem glasa, nastavljamo sa sustavnim čitanjem slova, a zatim i s učenjem čitanja. Pokušavamo navesti učenike da povežu glasove u riječi. Njegovo učenje također se može obogatiti i približiti učenicima. Moramo tražiti različite načine čitanja kako bismo održali motivaciju učenika za učenje čitanja.

Ključne riječi: čitanje, povezujućii glasovi, motivacija

1. Uvod

Opismenjivanje je proces koji počinje u vrtiću i nastavlja se djetetovim ulaskom u školu. U pismenosti dijete stječe vještinu čitanja i pisanja te tako razvija komunikacijske vještine. U sklopu pismenosti razvijamo sve četiri komunikacijske vještine: slušanje, govor, čitanje i pisanje. Pechyakova [1, str. 7] kaže da je pismenost "učenje čitanja i pisanja u kojem učenik uči slova i glasove koji mu pripadaju i povezuje ih u riječi".

U 1. razredu sustavno se bavimo opismenjivanjem. Vježbamo u određivanju prvog i posljednjeg glasa i glasa u sredini, brojimo glasove u riječi, postavljamo riječi s kockama i treniramo grafomotoričke vježbe.

Postaje najzahtjevnije kada počnemo sa sustavnim razmatranjem slova i posljedično s učenjem čitanja.

2. UČENJE ČITANJA

U 1. razred dolaze učenici s različitim predznanjem glasovne svijesti i različitim tehnikama čitanja. Pojedinci znaju sva slova i tečno čitaju. Malo ljudi prilikom čitanja poštuju interpunkciju. Neki polako povezuju glasove ili sriču tijekom čitanja, a većina se susreće s učenjem čitanja u školi, dok sustavno uče slova i čitaju.

Učenje čitanja stoga treba razlikovati jer želimo da učenici napreduju u čitanju i poboljšaju svoju tehniku čitanja. Ipak, potrebno je odvojiti vrijeme za sve učenike. Naime, sva djeca trebaju slušatelja, motivatora i, naravno pomoćnika u odabiru odgovarajućeg materijala.

Poznajemo različite tehnike čitanja koje učenici ovladavaju učenjem čitanja: pravopis, spajanje glasova u riječi, sastavljanje, čitanje jednostavnih, kratkih tekstova, automatiziranje čitanja i razumijevanje čitanja.

Cilj učenja čitanja je da učenik automatizira tehniku čitanja. Tako da u čitanje ne ulaže energiju i trud u to kako će čitati, već u razumijevanje pročitano. Automatizacijom čitanja učenik tako učvršćuje tehniku čitanja, brzinu i točnost čitanja. Ipak, naš je zadatak potaknuti učenike da razumiju pročitano od prvih pročitanih riječi koje su pročitali.

Kad učimo čitati, možemo primijetiti da neka djeca imaju teškoće u pamćenju slova. Kod njih je potrebno tražiti načine kako bi slova lakše zapamtili. Najbolje su, naravno, one igre ili metode u kojima su djeca aktivna. Donosim nekoliko primjera:

- Može oblikovati slova plastelinom ili žicom.
- Slova su povezana s pokretima (pokreti cijelog tijela ili ruke).
- Igra brzog prepoznavanja slova (dijete otkriva kartice sa slovima i imenuje ih).
- Otroku lahko v vizualno podporo črke oz. abecedo obesimo na steno oz. pisalno mizo.
- Možemo igrati abecedni bingo.
- Dijetetu možemo vizualno stvoriti potporu za slovo ili objesiti abecedu na zid ili radni stol.

Međutim, kada primijetimo da dijete ima poteškoća u praćenju pročitano, moramo obratiti pozornost na njegov vid. Moramo se pobrinuti da mu tekst bude dovoljno udaljen od očiju. Ako jest, pregled kod oftalmologa koristan je za provjeru ima li problema s vidom. [2]

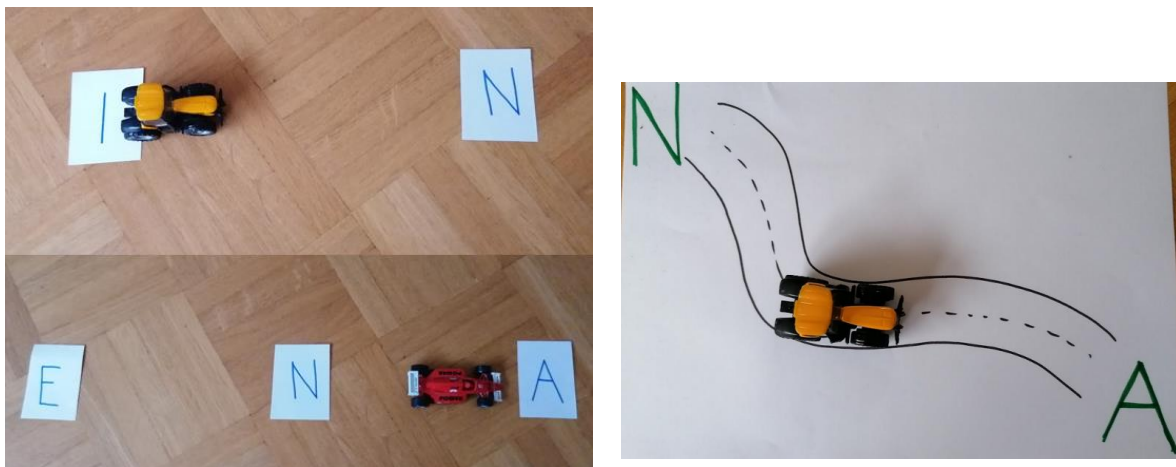
Kada učimo čitati, pokušajmo uzeti u obzir sljedeće:

- Važan je pravilan izgovor glasova. Kad dijete glasovima doda poluglasnik, ne može ih povezati u riječ.
- Neka dijete naglas poveže glasove riječima (ne piše).
- Učenje čitanja treba biti ohrabrujuće, a ne kao prisila ili čak kazna.
- Vremensko čitanje treba ograničiti (maks. 10 min).
- Važna je kvaliteta, a ne količina pročitano.

2.1. VJEŽBA ZA UČENJE UPARENOG ČITANJA

Za djecu koja tek počinju čitati, ima smisla uvesti različite načine na koje mogu vježbati povezivanje glasova. Na taj će način moći izabrati onu koja im se najviše sviđa, najbližu i tako će učenje čitanja biti zanimljivije. Djeca brzo uče kroz didaktičke igre i kretanje.

POVEZIVANJE S AUTOMOBILIMA

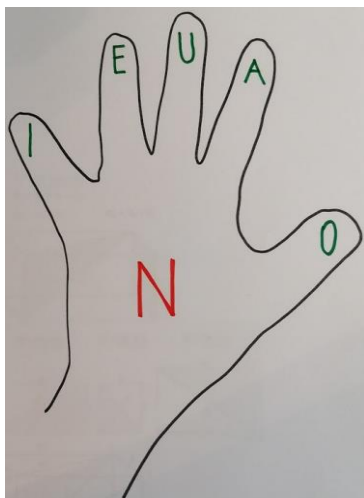

Slike 1 i 2: Povezivanje glasova uz pomoć automobila

Dijete stavlja karte na pod. Automobil vozi do drugog slova, dok vuče ili pjeva glas prvog slova.

Kreativna djeca također mogu izgraditi put između slova iz materijala koji im je na raspolaganju. Ako je takav način uznemirujući za dijete, potiče ga da se igra s automobilima, a na papir može napisati dva slova, jedno na početku, drugo na kraju lista. U međuvremenu crtamo cestu. Dijete vozi automobilom na cesti od jednog slova do drugog i izgovara glas pored njega. Kad je riječ o slovu na kraju lista, ono povezuje slova napisana s glasom.

POVEZIVANJE S POMOĆU DLANA

Slika 3: Obris dlana sa slovima

Obrišite djetetov dlan o papirnu maramicu. Napišite suglasnik na sredinu dlana, a samoglasnike na prste. Dijete tada prstom povlači crtu od slova u sredini do slova na prstu i glasno povezuje glasove. Može napraviti dlanove za sve suglasnike.

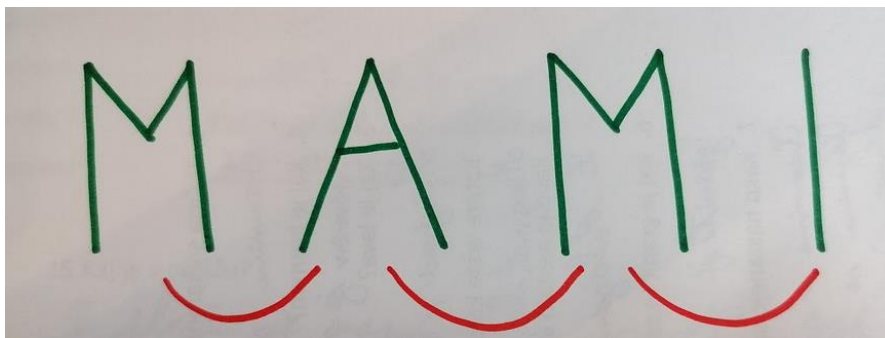
POVEZIVANJE POMOĆU KARATA

Slika 4: Karte sa slovima

Na karte napišite slova koja dijete već poznaje. Prva karta prelazi na drugu i pored nje izgovara glas na karti. Kad se karte spoje, izgovara glas predstavljen napisanim slovom.

POVEZIVANJE S PRSTOM

Slika 5 : Riječ s lukovima

U ovom zadatku dijete pokušava povezati nekoliko slova u riječ. Dijete ima upisanu riječ na listu. Između slova nalaze se strelice ili lukovi. Dijete izvlači glasove iz slova u slovo, prstom prati luk ili strijelu i izgovara glasove pored sebe.

2.2. ULOGA ODRASLIH (roditelja i učitelja) PRILIKOM UČENJA ČITANJA

Odrasli trebaju pokazati strpljenje u učenju čitanja. Ne smijemo prisiljavati dijete na čitanje. Također moramo omogućiti djetetu čitanje; nemojmo ga prekidati i čitati mu. Učenje čitanja zahtijeva trud, ustrajnost i želju, pa moramo poticati, motivirati i hvaliti dijeteov svaki mali napredak i tako održavati njegovu želju da nauči čitati.

Dijete se mora osjećati sigurno dok uči čitati. Ne moramo sjediti svaki sa svoje strane stola. Uzimamo dijete u naručje. Na taj način se neće osjećati samim, a dodir će mu dati osjećaj sigurnosti i ohrabrenja. Zadaća odrasle osobe je i redovito čitanje i odgovarajuća literatura. Tekst ne smije biti predug, a slova trebaju biti dovoljno velika. Čitateljima početnicima potrebni su tekstovi koji sadrže samo dotična slova, a ostalim čitateljima slikovnice s dovoljno ilustracija.

(Šalamon, Branje in pisanje)

Djeci je potrebna motivacija za čitanje. Motivirati ih nije teško, samo moramo pronaći različite načine čitanja:

- Tekst prvo čita odrasla osoba, a zatim dijete.
- Dogovorite se s djetetom na naizmjenično čitanje (svako čita po jednu stranicu slikovnice).
- Čitajte zajedno s djetetom.
- Neka dijete pročita isti tekst nekoliko puta.
- Pišemo mu zabavne poruke.
- Može čitati kartice za kupnju i SMS poruke rodbini

3. Zaključak

Cilj učenja čitanja je da učenik automatizira tehniku čitanja. Najbrže će uspjeti ako nauči čitati povezujući glasove. Kao i sve aktivnosti učenja, čitanje je zanimljivije ako ga učimo kroz igru. Odrasli imaju važnu ulogu u učenju čitanja. Učenicima su potrebne pohvale, poticaji i motivacija i od učitelja i od roditelja.

4. Literatura

[1] Pečjak, S., 1999. Ali slišiš - ali vidiš?, Priručnik z vaji za razvoj metajezikovnega zavedanja. Ljubljana: Izolit.

[2] Šalamon Mataič, M. Branje in pisanje naj bo privlačno in zabavno. [online]. Dostopno na: <http://www2.arnes.si/~opvbisticams/gradiva/zlozenke/zlozenka.pdf>. [datum dostopa 25. 1. 2021].

Viri fotografij: osebni arhiv